

Jani Pirhonen

Miksi yksityistietoimituksiin haetaan muutosta maa- ja metsätaloudessa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Insinööri (AMK)

Maanmittaustekniikan koulutusohjelma

Insinöörityö

20.5.2013

<p>Tekijä Otsikko</p> <p>Sivumäärä Aika</p>	<p>Jani Pirhonen Miksi yksityistietoimituksiin haetaan muutosta maaoikeudessa</p> <p>28 sivua + 1 liite 20.5.2013</p>
Tutkinto	insinööri (AMK)
Koulutusohjelma	maanmittaustekniikka
Ohjaava opettaja	lehtori Juhani Nippala
<p>Insinööriyön tavoitteena oli löytää keskeisimmät syyt, miksi yksityistietoimituksiin haettiin muutosta maaoikeudesta. Nykyisin (2012) yksityistietoimitukset ovat valitetuin toimitus-tyyppi maaoikeuksissa. Halusin osaltani auttaa vähentämään maaoikeuteen johtavien valitusten määrää. Työ ei ollut toimeksianto, vaikka aiheen sainkin Maanmittauslaitoksen Kehittämiskeskukselta.</p> <p>Keskeisten syiden löytämiseksi tutkittiin noin 300 yksityistietoimitusta, joista oli tehty valitus maaoikeuteen. Otannaksi otettiin tutkimuksen aloituspäivänä uusimmat rekisteriin merkityt yksityistietoimitukset koko Suomesta.</p> <p>Tutkimuksessa löydettiin yleisimmäksi muutoksenhakuun johtavaksi syyksi tieoikeuden linjaus. Tien linjaus voitiin vielä tarkemman tuloksen saavuttamiseksi jakaa kolmeen eri alakategoriaan. Työn tuloksissa käsiteltiin viisi yleisintä havaittua syytä.</p> <p>Insinööriyön tuloksia voidaan käyttää apuna yksityistietoimituksen kehittämisessä sekä keskustelun avaajana.</p>	
Avainsanat	yksityistietoimitus, muutoksenhaku, yksityistielaki

Author Title	Jani Pirhonen Reasons for Appeals in Land Courts for Private Road Surveys
Number of Pages Date	28 pages + 1 appendix 20 May 2013
Degree	Bachelor of Engineering
Degree Programme	Land Surveying
Instructor	Juhani Nippala, Senior Lecturer
<p>The purpose of this final year thesis is to find the key reasons for Land Court appeals which relate to private road surveys. At present (2012) private road surveys are the most popular surveying type in Land Courts. The goal of this thesis is to help reduce the number of appeals which proceed to the Land Court. This theses was initiated by the Development Centre of National Land Survey in Finland.</p> <p>To find the main causes for private road survey appeals, three hundred private road appeals made to Land Court were analysed. These were the most recent private road surveys in the entire area of Finland which were recorded in land register.</p> <p>As a result, the most common reason for appeal at Land Courts was found to be right of way and its location. It was possible to categorise the right of way in three subcategories for more precise result. Five of the most common found reasons for appeals are considered in this study.</p> <p>On the basis of the findings, final result can be used in development of a private road surveys and by opening discussion about them.</p>	
Keywords	private road survey, appeal, private road act, way right

Sisällys

Lyhenteet

1	Johdanto	1
1.1	Työn tavoitteet ja rajaus	2
1.2	Työn toteutus	2
2	Maanmittauslaitos	3
2.1	Organisaatio	3
2.2	Arvot ja strategia	5
3	Yksityistie	6
3.1	Yksityistietoimitus	8
3.2	Alueellinen yksityistietoimitus	8
3.3	Toimitusmenettely	9
3.3.1	Muutoksen haku	9
3.3.2	Maa- ja metsäoikeudet	10
3.4	Lait, asetukset, määräykset ja ohjeet	11
4	Tutkimuksen tulos	12
4.1	Tieoikeuden sijainti	14
4.1.1	Tien tai tieoikeuden siirtäminen	15
4.1.2	Uuden tieoikeuden linjaus	16
4.1.3	Tien leveys	16
4.2	Sikseen jätetyt toimitukset, tieoikeuden lakkauttaminen	17
4.2.1	Sikseen jätetyt toimitukset	17
4.2.2	Lakkauttaminen	18
4.3	Korvaukset, tieyksiköt ja toimituskustannukset	18
4.3.1	Korvaukset	19
4.3.2	Tieyksiköt	19
4.3.3	Toimituskustannukset	20
4.4	Toimitusmiehistä johtuvat syyt	20
4.4.1	Toimitusmiesten esteellisyys, asenteellisuus sekä virheet	20
4.4.2	Huono tiedottaminen	21
4.4.3	Sivutoimitukset	21
4.5	Muu syy	21
4.6	Muutoksen haku ei johtanut maa- ja metsäoikeuden tuomioon	22

4.6.1	Valitus peruutettu	23
4.6.2	Sovinto	23
4.6.3	Myöhästynyt	24
4.7	Tasoristeys	24
5	Johtopäätökset	26
	Lähteet	27
	Liitteet	
	Liite 1. MML:n tekemät 2010–01/2012–04 oikeudessa olleet yksityistietoimitukset	

Lyhenteet

KKO Korkein oikeus

KML Kiinteistönmuodostamislaki (12.4.1995/554)

MML Maanmittauslaitos

MääräaikaL Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta (25.4.1930/150)

YksTL Laki yksityisistä teistä (15.6.1962/358)

1 Johdanto

Insinööriyön aiheena on selvittää keskeiset syyt siihen, miksi yksityistietoitimituksiin haetaan muutosta maa- ja vesioikeudesta. Tavoitteena on löytää yleisimmät syyt valituksiin, jotta mahdolliset valitukset maa- ja vesioikeuksiin vähenisivät. Nykyisellään yksityistietoitimitukset ovat kaikkein lukumäärällisesti edustetuin toimitustyyppi maa- ja vesioikeuksissa. Tämä edesauttaa oikeuslaitoksen ruuhkautumista ja heikentää väestön oikeusturvaa.

Maanmittauslaitoksen tehtävänä on toimittaa ja ylläpitää tietoa maasta. Maanmittauslaitos tarjoaa monenlaisia palveluita asiakkailleen ja kehittämiskeskuksen tehtävä osana tätä organisaatiota on kehittää näitä palveluita ja niiden laatua. Osana kehittämiskeskuksen toimintaa on tehdä tai teetättää erilaisia tutkimustöitä, jotka edes auttavat näiden palveluiden kehittämistä. Tämän aiheen sain Kehittämiskeskukselta tiedustellessani mahdollisia insinööriyöaiheita.

Yksityistiet muodostavat tieverkon hiussuoniston. Ilman tätä tärkeää hiussuonistoa yli puoli miljoonaa kansalaista ei voisi asua haja-asutusalueilla, eivätkä mökkiläiset pääse mökeilleen.

1.1 Työn tavoitteet ja rajaus

Työn tavoitteeksi asetettiin löytää kaikkein keskeisimmät syyt siihen, miksi yksityistietoimituksessa tehtyihin päätöksiin ei oltu tyytyväisiä vaan niihin haettiin muutosta maa-oikeudesta. Tutkimuksella pyritään vähentämään mahdollisia valituksia maa-oikeuteen ja näin ollen vähentämään oikeuslaitoksen ruuhkia sekä osaltaan parantamaan yksityistietoimituksen sisältöä.

Tutkimusaineistoksi rajattiin noin kolme sataa viimeisintä yksityistietoimitusta, jotka olivat käyneet maa-oikeudessa ja saatu päätetyksi koko Suomen alueelta.

1.2 Työn toteutus

Insinööriyötä varten kävin tutkimassa Maanmittauslaitoksen Kehittämiskeskuksen tiloissa noin 300 päätettyä toimitusta, minkä jälkeen aineisto jaettiin seitsemään eri aihealueeseen. Tämän jälkeen tarpeen mukaan erittelin aihealueen tarkemmin.

2 Maanmittauslaitos

Maanmittauslaitos (MML) on maa- ja metsätalousministeriön alaisuudessa toimiva tu-
losohjattu viranomainen, joka huolehtii Suomen kiinteistötietojärjestelmästä, kiinteistöjä
koskevista rekistereistä ja yleisistä kartastotöistä sekä lainhuudoista ja kiinnityksistä
(Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa 2010). Maanmittauslaitos tuottaa kiinteistöjä,
maastoa ja ympäristöä koskevia tietoja ja palveluita yksityishenkilöiden, yritysten sekä
yhteiskunnan tarpeisiin (Maanmittauslaitoksen vuositilastoja 2011). Maanmittauslaitok-
sen tehtäviä ja toimintaa säädellään laissa Maanmittauslaitoksessa (505/1991). (Laki
maanmittauslaitoksesta 2§)

Maanmittauslaitoksen toiminta perustuu prosessiorganisaatioon, jossa organisaatio on
jaettu seitsemään prosessiin, joista kolmen tehtävänä on suorittaa maanmittaustoimi-
tuksia. Ne ovat perustoimitus-, arviointitoimitus- ja tilusjärjestelytoimitusprosessit (PE-
TO-, ARTO- ja TJ-prosessit). Perustoimitusprosessin tarkoituksena on suorittaa asian-
osaisten kiinteistöjä koskevia saantoihin tai muihin sopimuksiin perustuvia toimituksia
sekä ratkaista kiinteistöjen välisiin oikeuksiin ja ulottuvuuksiin liittyviä kysymyksiä. Arvi-
ointitoimitusprosessin kiinteistötoimitukset ovat pääsääntöisesti toimituksia, jotka eivät
perustu asianosaisten välisiin sopimuksiin. Käytännössä tällaisia toimituksia ovat erilai-
siin lunastustilanteisiin liittyvät toimitukset sekä ylipäättään toimitukset, jotka vaativat
arviointia. Tilusjärjestelytoimitusprosessi käsittää erilaiset uusjako- ja tilusjärjestelypro-
sessit, joiden tarkoituksena on luoda tietylle alueelle uusi kiinteistöjaotus (Kokkonen
ym. 2009: luku 2.1.1).

2.1 Organisaatio

Maanmittauslaitoksen organisaatio on kaksipuolinen, ja se sisältää keskushallinnon,
kuusi valtakunnallista tuotanto- ja palveluyksikköä sekä kaksitoista alueellista maanmit-
taustoimistoa. (Kuva 1.) Keskushallinnon tehtäviin kuuluu ohjata toimintaa ja taloutta,
lisäksi se vastaa strategisesta suunnittelusta ja yhteyksistä maa- ja metsätalousminis-
teriöön (Laadukasta tietoa maasta 2010: 7).

Kuva 1. Maanmittauslaitoksen organisaatio

Tuotanto- ja palveluyksiköihin kuuluu muun muassa Maanmittauslaitoksen kehittämis-keskus. Kehittämiskeskuksen toimenkuvaan kuuluu tukea ja kehittää Maanmittauslai-toksen tehtäviin kuuluvia kiinteistötehtäviä sekä maasto- ja paikkatietotehtäviä. Lisäksi sen tehtäviin kuuluu myös osallistua hallinnollisten tietojärjestelmien kehittämiseen. Maanmittaustoimistoja on yhteensä kaksitoista, Etelä-Savon, Etelä-Suomen, Kaakkois-Suomen, Kainuun-Koillismaan, Keski-Suomen, Lapin, Pirkanmaa-Satakunnan, Poh-janmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon sekä Varsinais-Suomen maanmittaustoimisto. Näillä maanmittaustoimistoilla on toimipisteitä yhteensä 35 eri paikkakunnalla (Toiminta ja tehtävät 2013). Maanmittaustoimistojen tehtävänä Maanmittauslaitoksen organisaatiossa on huolehtia oman alueensa maanmittaustoimi-tuksista sekä välittää Maanmittauslaitoksen palveluita toimipisteidensä kautta (Huhta-mies 2008: 473).

2.2 Arvot ja strategia

Maanmittauslaitoksen toiminta perustuu arvoihin, jotka ovat seuraavat:

- Asiakas on tyytyväinen.
- Talous on kunnossa.
- Työ on hallinnassa.
- Henkilöstö voi hyvin.

(Maanmittauslaitoksen toiminta- ja taloussuunnitelma 2011: 3)

Koska asiakkaiden tarpeet ohjaavat Maanmittauslaitoksen toimintaa ja palvelutuotantoa, on Maanmittauslaitoksen toimitustuotannon visio se, että toimitusmenettelyn tulee olla asiakaslähtöistä, kustannustehokasta sekä sen tulee perustua yhtenäiseen laatu-malliin (Kokkonen ym. 2009: luku 3). Asiakkaat vaativat nopeaa, laadukasta sekä edullista palvelua. Maanmittauslaitoksen tavoite on, että palvelu on luotettavaa, nopeaa ja oikeudenmukaista. Tavoitteena on myös se, että riippumatta siitä, missä osassa maata asiakas asioi, on palvelu samantasoista. Kaikki tuotteet ja palvelut pyritään tuottamaan kaikissa toimipisteissä samoin toimintaperiaattein ja siten, että toimitusten kestoajat saatetaan kaikkien maanmittaustoimistojen alueella samalle, nykyistä lyhemmälle tasolle. (Maanmittauslaitoksen toiminta- ja taloussuunnitelma 2011; 5, 11–13.)

3 Yksityistie

Yksityistiet ovat teitä, jotka eivät ole julkisin varoin ylläpidettäviä maanteitä ja joita voivat käyttää muutkin kuin maanomistaja, jonka alueella tie sijaitsee. (Yksityistietoimitus 2013.)

Suomessa yksityisteitä on vuonna 2012 kaikkiaan noin 360 000 kilometriä, joista pysyvän asutuksen käytössä on noin 90 000 kilometriä. Rakennettuja metsäautoteitä metsän hoitoa ja puiden korjuuta varten on arviolta 120 000 kilometriä, sekä muita autolle ajokelpoisia metsä- ja mökkiteitä noin 110 000 kilometriä. Näiden lisäksi on vielä huomattava määrä pääasiassa kiinteistökohtaisia kevyempirakenteisia ajouria, pihateitä sekä muita samantapaisia kulkureittejä. (Yleistä yksityistieasiasiaa 2013.)

Liikenteellisesti merkittävimpiä ovat valtionapuun oikeutetut tiet. Näitä teitä ovat tiellä huomattava liikenteellinen merkitys paikkakunnalla tai se on tarpeellinen pysyvän asutuksen pääsytienä vähintään yhden kilometrin matkalla ja sen vaikutuspiirissä on vähintään kolme pysyvästi asuttua taloutta. Näitä ehtoja täyttäviä teitä on nykyään noin 55 000 kilometriä. Niiden varrella asuu noin puoli miljoonaa kansalaista ja lisäksi näiden teiden vaikutusalueella on lähes 190 000 loma-asuntoa eli noin 40 prosenttia koko kannasta. (Yleistä yksityistieasiasiaa 2013.)

Valtion apuun oikeutettujen yksityisteiden vaikutusalueilla sijaitsee noin 25 prosenttia maamme metsistä. Metsätaloutta palvelemaan on rakennettu laaja metsätieverkko, jonka perusparantamista tuetaan metsätalouden edistämiseen tarkoitetuista varoista. Sen sijaan maatalouden tuotannosta jopa puolet tulee valtionapukelpoisten yksityisteiden vaikutuspiiristä. Valtaosa yksityisteistä on haja-asutusalueilla, mutta yksityisteitä on myös taajamien lähialueilla ja yksittäisillä asemakaava-alueilla. (Yksityistiearkkitehtuuri ja yksityisteiden tietoarkkitehtuuri 2010: 13)

Yksityistiet voidaan jakaa lain (15.6.1962/358) mukaan karkeasti kolmeen ryhmään:

- omat tiet, jotka ovat vain yksityisessä käytössä. Ylläpidosta vastaa kiinteistönomistaja.
- sopimustiet, joiden käyttäjinä ja ylläpitäjinä ovat vain sopimuskumppanit
- toimitustiet, jotka ovat jossakin virallisessa toimituksessa perustettuja teitä; yksityistielain mukainen tietoimitus tai aiemman jakolain mukaisesti perustettu rasi-tie. Lisäksi toimitusteitä muodostuu kiinteistöjen muodostamislain (1.4.1995/554) mukaisien toimitusten, kuten lohkomisen yhteydessä.

Yksityisteiden toiminta perustuu lakiin yksityisistä teistä (15.6.1962/358). Teiden ylläpidosta vastaavat tieosakkaat ja siihen tarkoituksen voidaan perustaa tiekunta. Myös kunta voi tiekunnan kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella olla toimitustien kunnossapitäjä (Yksityistieasetus 1267/2000 21 §). Asioiden hoitamista varten tiekunnalla on toimitsijamies tai kolmijäseninen hoitokunta.

Yksityistiet on mielletty lähes pelkästään maa- ja metsätalouden kuljetustarpeiden hoitajiksi. Nykyaikana muunlainen yritystoiminta, pysyvät taloudet ja vapaa-ajan asunnot ovat aiempaa merkittävimässä asemassa. Pääosa metsäosakkaistakin asuu jonkin muun kuin yksityistien varrella. Taajamien lähialueilla yksityisteitä ei juuri erota kaduista.

Maa- ja metsätalouden merkitys yksityisteillä on kuitenkin edelleen suuri. Maataloudessa tilojen määrä on vähentynyt ja samalla tilakoko kasvanut, vuokrapeltojen määrä lisääntynyt sekä kuljetusmäärät ja -painot kasvaneet. Sivu- ja korvaavat elinkeinot luovat uutta kuljetustarvetta. Puutavarasta valtaosa lähtee liikkeelle yksityistien varresta. Maa- ja metsätalous myös mitoittaa tienpitoa. Raskas liikenne vaatii rakenteellisesti hyvän tiestön. (Yksityistiearkkitehtuuri ja yksityisteiden tietoarkkitehtuuri 2010: 15)

Yksityistiet ovat tärkeitä myös marjastuksen, sienestyksen ja muun metsien moninaiskäytön sekä kalastuksen kannalta. Muukin vapaa-ajan toiminta ja jopa matkailu edellyttävät yksityisteiden käyttömahdollisuutta. Yksityistielaisissa on säännös yksityisteiden yleiskäyttöoikeudesta. Kunnan- tai valtion avustusta saavan tien satunnaista käyttämistä ei saa kieltää, mutta säännölliseen yksityistien käyttöön tarvitaan kuitenkin lupa. (YksTL 96 §)

3.1 Yksityistietoimitus

Yksityistietoimitusta tarvitaan, kun halutaan selvittää tai perustaa tieoikeuksia. Yksityistietoimituksessa voidaan:

- perustaa tieoikeus toisen omistaman maan kautta
- selvittää tiehen kohdistuvat kulkuoikeudet
- perustaa käyttöoikeus puutavaran varastointia, autopaikkaa, venepaikkaa tai laituria varten
- perustaa tiekunta tai vahvistaa tieyksiköt.

Yksityistien perustamisen jälkeen tien hoitoon liittyvät asiat käsitellään tieosakkaiden kesken tai tiekunnan kokouksessa, mikäli osakkaat ovat perustaneet tiekunnan. (Yksityistietoimitus 2013.)

3.2 Alueellinen yksityistietoimitus

Alueellinen yksityistietoimitus mahdollistaa tieverkon kuntoon saattamisen kerralla suuremmalta alueelta. Toimituksen tavoitteena on saada alueelle toimiva yksityistieverkko, jolloin kaikilla kiinteistöillä on tarkoituksen mukainen tieoikeus kulkemista varten. Alueellisen yksityistietoimituksen voi saada vireille kunta, tiekunta, kiinteistönomistaja tai yleisen tien tai radan pitäjä. Yleisen edun sitä vaatiessa, toimitus on mahdollista saattaa vireille hakemuksetta Maanmittauslaitoksen toimesta. (Alueellinen yksityistietoimitus 2004.)

3.3 Toimitusmenettely

Yksityistietoimitusta haetaan paikalliselta maanmittaustoimistolta tai vaihtoehtoisesti kunnan tielautakunnalta. Toimitukselle määrätään toimitusinsinööri, joka suorittaa toimituksen yksin tai kahden uskotun miehen kanssa. Kaikki asianosaiset kutsutaan paikalle ja asiassa voidaan järjestää myös maastokatselmus.

Toimituskokouksessa annetaan päätökset, jotka koskevat muun muassa,

- tieoikeuksien perustamista, siirtämistä sekä lakkauttamista
- tien rakentamis- ja kunnossapidon osittelua
- mahdollisia maksettavia korvauksia
- toimituskustannusten jakautumista.

Toimituskustannukset jaetaan yleensä tieosakkaiden saaman hyödyn perusteella. Toimituksen jälkeen maanmittaustoimisto tekee merkinnät tieoikeuksista kiinteistötietojärjestelmään.

Kun kaikki toimitukseen kuuluvat asiat on käsitelty, toimitusinsinööri lopettaa toimituksen sekä ilmoittaa saapuvilla oleville asianosaisille muutoksenhakuoikeudesta ja antaa heti suullisesti valitusosoituksen. Samoin muutoksenhakuoikeudesta on ilmoitettava ja annettava heti suullisesti, jos toimituksessa tehdään ratkaisu, josta KML 232§:n mukaan saa valittaa erikseen toimituksen kestäessä. (KML 190§.)

3.3.1 Muutoksen haku

Yksityistietoimituksesta tai siinä tehdystä päätöksestä voi asianosainen hakea muutosta valittamalla maa- ja vesioikeuteen (YksTL 51§; KML 231§). Ennen tietoimituksen lopettamista voidaan hakea muutosta ratkaisuun, joka koskee oikeutta olla asianosaisena tietoimituksessa, estemuistutuksen hylkäämistä tai toimituksen keskeyttämistä. Tietoimituksen kestäessä saa hakea erikseen muutosta myös ratkaisuun, joka koskee tien asemaa tai sitä, ketkä ovat tieosakkaita, jos toimitusinsinööri katsoo muutoksenhaun sallimisen kesken toimituksen tarkoituksenmukaiseksi. (YksTL 51§.)

Asian käsittelyyn maa-oikeudessa sovelletaan määräämisperiaatetta. Sen mukaan maa-oikeus voi ratkaista ainoastaan sellaisen kiinteistötoimitukseen kuuluvan kysymyksen, johon on haettu muutosta. Muutoksenhakukirjelmässä on mainittava:

- toimitus tai muu päätös jota muutoksenhakemus koskee,
- miltä kohdista toimitukseen tai siinä tehtyyn ratkaisuun haetaan muutosta,
- mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi,
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan,
- todisteet, jotka aiotaan esittää ja mitä niillä aiotaan näyttää toteen,
- oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus, jos valittaja pitää sitä aiheellisenä,
- sekä mahdollinen pyyntö perusteluinen asian ratkaisemisesta pääkäsittelyä toimittamatta.

Muutoksenhakukirjelmään on liitettävä ne asiakirjat, joihin muutoksenhakemuksessa vedotaan ja jotka eivät sisälly muutoksenhaun alaisen toimituksen tai päätöksen käsittelyn asiakirjoihin. (KML 236§.)

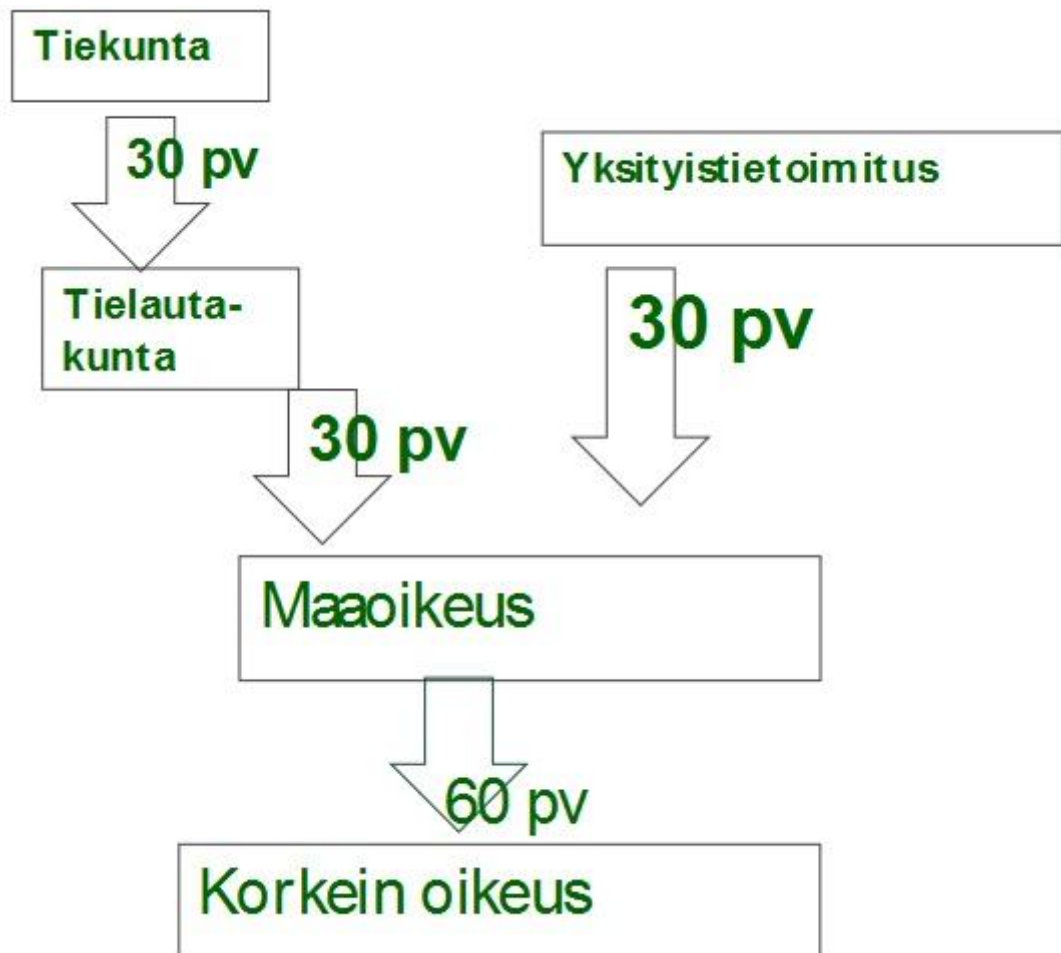
Muutoksenhakukirjelmä on toimitettava Maanmittauslaitoksen maanmittaustoimistoon 30 päivää siitä päivästä, jona toimitus lopetettiin tai 232 §:ssä tarkoitettu ratkaisu annettiin (KML 234§). Kuitenkin mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, voi valituksen jättää vielä ensimmäisenä arkipäivänä kyseisen pyhäpäivän jälkeen (MääräaikaL 5§).

3.3.2 Maa-oikeudet

Maa-oikeuksien asioita käsittelevät Hämeenlinnan, Kuopion, Mikkelin, Oulun, Rovaniemen, Turun, Vaasan ja Vantaan kärjäoikeudet. Kärjäoikeuksien tuomiopiirit maa-oikeusasioissa perustuvat pääsääntöisesti maanmittaustoimistojen toimialuejakoon.

Maa-oikeudet käsittelevät kiinteistötoimituksista aiheutuvia riitoja ja valituksia. Tällaisia ovat kiinteistönmuodostamislaissa tarkoitetuista halkomis-, lohkomis- ja rasitetoimituksista sekä lunastuslain ja tielain mukaisista toimituksista tehdyt valitukset. Asianosaiset saavat tiedon oikeasta maa-oikeudesta maanmittaustoimituksen yhteydessä annetta-

vasta valitusosoituksesta (Kiinteistönmuodostamislaki 554/1995). Kuva 2 selvittää muutoksenhaun reittiä.

Kuva 2. Muutoksenhaku reitti yksityistieasioissa

3.4 Lait, asetukset, määräykset ja ohjeet

Suomen lainsäädäntö perustuu siihen lähtökohtaan, että mikäli kiinteistön tarkoituksenmukaista käyttöä varten on tärkeää saada kulkuyhteys toisen kiinteistö kautta eikä siitä aiheudu kenellekään huomattavaa haittaa, on kulkuyhteyttä tarvitsevalle annettava oikeus toisen alueen pysyvään käyttämiseen eli tieoikeus. (Laki yksityisistä teistä 15.6.1962/358)

Maanmittauslaitoksen Toimitusmenettelyn käsikirja antaa menettelyohjeita kiinteistönmuodostamislain mukaisten kiinteistötoimitusten tekemistä varten. Toimitusmenettelyn käsikirja luokitellaankin velvoittavuudeltaan suositukseksi.

Toimitusmenettelyn käsikirja antaa myös hyvin suppeasti ohjeistusta muutoksen haakuun. Ohjeistus on lähes suoraan kiinteistönmuodostumislain ja kiinteistömuodostamisasetuksen lainausta, mutta on hyvä apu toimitusinsinööreille sekä selventää myös tavallisen kansalaisen tuskaa lakien tulkitsemisista.

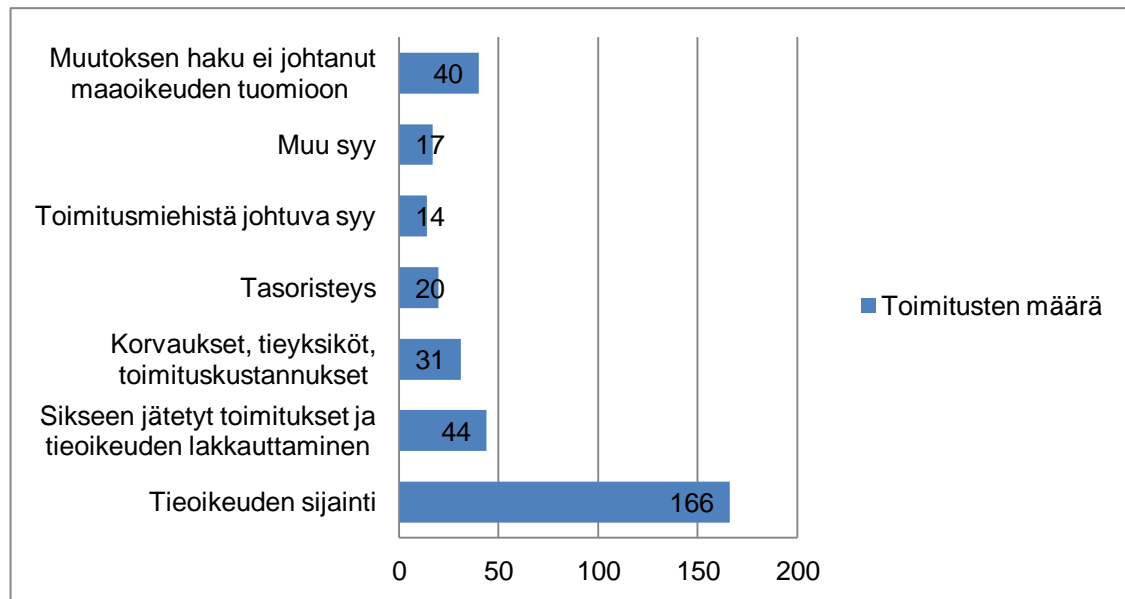
4 Tutkimuksen tulos

Tämän työn kannalta ei ollut tärkeää selvittää, oliko asianosainen voittanut vai hävinnyt juttunsa maa- ja vesioikeudessa. Tavoitteeni oli selvittää keskeisimmät syyt ja hieman avata niitä.

Työtä varten tutkittiin 336 päätettyä yksityistietoimitusta, jotka olivat olleet maa- ja vesioikeudessa. Syyn selvittäminen ei aina ollut ihan helppoa, mutta aineisto voitiin tutkimisen jälkeen jakaa karkeasti seitsemään eri kategoriaan:

- tieoikeuden sijainti
- sikkoon jätetyt toimitukset ja tieoikeuden lakkauttaminen
- korvaukset, tieyksiköt, toimituskustannukset
- tasoristeys
- toimitusmiehistä johtuva syy,
- muu syy
- muutoksen haku ei ole johtanut maa- ja vesioikeuden tuomioon.

Kuvio 1 havainnollistaa muutoksen haun syiden jakautumista suhteessa toisiinsa.

Kuvio 1. Muutoksenhaun syiden jakautuminen keskenään

Monesti valituskirjelmän laatinut asianosainen oli heti ensimmäisenä vaatinut toimituksen kumoamista ja vasta toisena vaatimuksena tuonut esille sen varsinaisen valituksen syyn, kuten esimerkiksi tieoikeus perustettu liian leveänä. Usein myöskään toimituksen kumoamista ei ollut millään tavalla perusteltu, vaan perusteluissa oli aina lähdetty perustelemaan syitä, esimerkiksi miksi tietä ei saisi perustaa niin leveänä kuin se on perustettu. Näin ollen en pitänyt tärkeänä tuoda syytä, miksi toimitus on kumottava, paremmin esille, koska se ei ole varsinainen selvittävä syy.

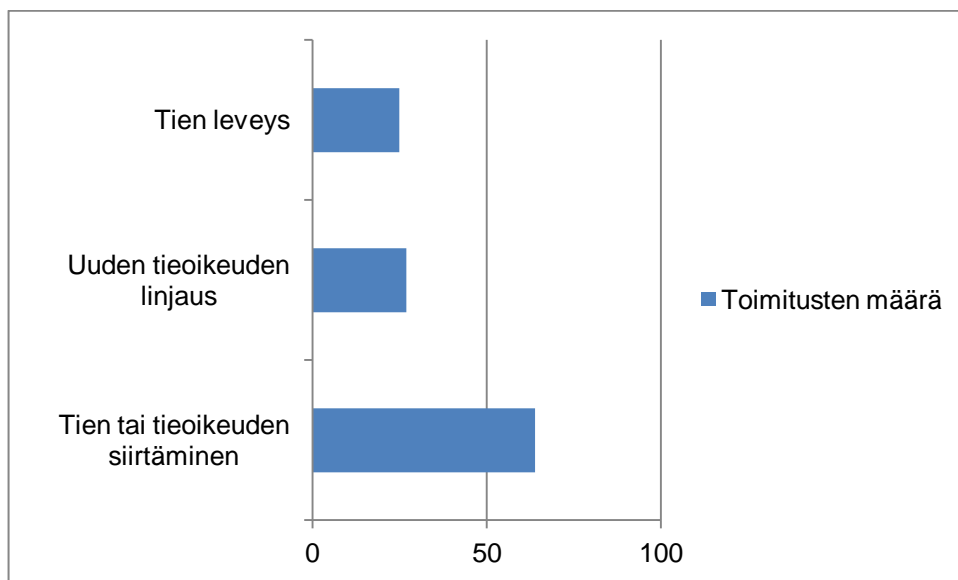
Tutkimuksessa selvisi myös, kuinka monessa valitukseen johtaneessa yksityistietoimiuksessa päästiin sovintoon ilman, että maa-oikeus joutui antamaan tuomion. Selvisi myös, kuinka moneen maa-oikeuden päätökseen oli haettu valituslupaa korkeimmasta oikeudesta sekä kuinka monta toimitusta maa-oikeus palautti uudelleen käsiteltäväksi. (Taulukko 1.) Palautetussa toimituksessa ei aina käsitelty koko toimitusta uudelleen, vaan vain valituksen kohteena ollut aihe, kuten tien leveys.

Taulukko 1. Muutoksenhaun tulos maa- ja metsätalouden osuudessa

Muutoksenhaun tulos	
Haettu valituslupaa KKO	99
Muutoksen haku päättyi hakijan eduksi	61
Valitus hylätty	196
Valitus jätetty sikseen	6
Valitus peruttu	40
Sovittu	33
Yhteensä	336

4.1 Tieoikeuden sijainti

Yksityistietojen ehkä olennaisimmat asiat, tieoikeuden sijainti ja leveys, nousivat tutkimustuloksessa esille suurilukuisimpana. Näitä oli kaikista tutkituista toimituksista vähän yli puolet. Tämä aihe puolestaan voitiin jakaa kolmeen eri osioon: tien tai tieoikeuden siirtäminen, uuden perustetun tieoikeuden siirto sekä tien leveys. (Kuvio 2.)

Kuvio 2. Tieoikeuden sijainti, syiden jakautuminen keskenään

4.1.1 Tien tai tieoikeuden siirtäminen

Noin viidennes tutkituista muutoksen haun syistä koski jollain tapaa tien tai tieoikeuden siirtämistä.

Yksityistielain mukaan tie tai tieoikeus voidaan siirtää kiinteistönomistajan hakemuksesta tiestä aiheutuvan haitan poistamiseksi tai vähentämiseksi hakijan omistamalla alueella, mutta erityisistä syistä muuallekin, jos se voi tapahtua aiheuttamatta huomattavaa haittaa kenellekään. (YksTL 38 b§.)

4.1.1.1 Ei siirretty

Kun yksityistietoimituksessa haettua tien siirtoa ei tehty, oli toimituksen aluille pannut pääsääntöisesti muutoksen hakijana maa- ja metsäoikeudessa. Tie myös sijaitsi hakijan kiinteistöllä. Muutoksenhakukirjelmä oli usein myös perusteltu samoin perustein kuten yksityistietoimitushakemus. Yleisimpänä perusteena käytettiin lisääntyneestä tien käytöstä aiheutunutta haittaa. Niitä olivat tien pölyäminen, melu sekä liikenneturvallisuus. Tien lisääntynyt käyttö johtui valittajien mukaan tien päähän tai varrelle tulleista uusista loma-asunnoista taikka omakotitaloista. Joissain tapauksissa tien päähän oli tullut yksi tai kaksi asuntoa lisää ja tätä jo pidettiin riittävänä perusteena tien siirtämiselle.

Kaavoitus oli toinen hyvin suosittu syy tien siirtämiselle. Haluttiin mahdollistaa oman kiinteistön tehokkaampi kaavoituksen mukainen käyttö. Yleensä kyseessä oli yleiskäyttö. Tien siirto olisi monessa tapauksessa pitänyt siirtää pois hakijan kiinteistöltä, koska olosuhteet olivat hakijan mielestä riittävästi muuttuneet. (Liite 1.)

4.1.1.2 Siirrettiin

Monessa tapauksessa yksityistietoimituksen hakija haki muutosta toimituksessa tehtyyn päätökseen vaikka tieoikeutta siirrettiin, mutta ei haluttuun paikkaan. Muutamassa tapauksessa kävi niin, että muutoksen hakija oli esittänyt tiensiirolla vaihtoehtoja, joista yksi sitten valittiin. Loppujen lopuksi muutoksen hakijalle mitä ilmeisimmin kelpasi vain yksi vaihtoehto, jota ei valittu toimituksessa. Mieli usein muuttui toimituksen jälkeen, ja haluttiinkin toinen reitti tielle.

Kun tietä lähdetään siirtämään uuteen paikkaan, on hyvin tärkeää löytää paikka, joka ei suuremmin aiheuta uusia haittoja. Tämä on toisinaan erittäin vaikeaa, jos useimmat asianosaisista vastustavat siirtoa lukuun ottamatta hakijaa. Tätä varten on tärkeää punnita, aiheuttaako uusi linjaus enemmän haittaa kuin vanha. Jos vastustuksesta huolimatta tie siirretään, on hyvin tärkeää perustella päätös hyvin, jotta vältytään turhilta maa- ja vesioikeuksien käsittelyiltä.

Oli muitakin yksittäisiä tien siirrosta aiheutuneita syitä. Epäiltiin uuden tien laatutasoa, tien siirrosta ei ole hyötyä tilalle tai tien keskilinjan määrittäminen ei onnistunut talvella. (Liite 1.)

4.1.2 Uuden tieoikeuden linjaus

Uuden tieoikeuden linjauksessa (Liite 1.) käsitellään niitä toimituksia, joissa ei arkistotutkimuksista huolimatta löydetty kulkuyhteyttä tiloille. Näistä toimituksista hakivat muu-
tosta ainoastaan rasi- ja tienomistajat, lukuun ottamatta yhtä toimitusta, jossa kaikki asianosaiset olivat yhtä mieltä siitä, mistä haluavat tieoikeuden kulkevan.

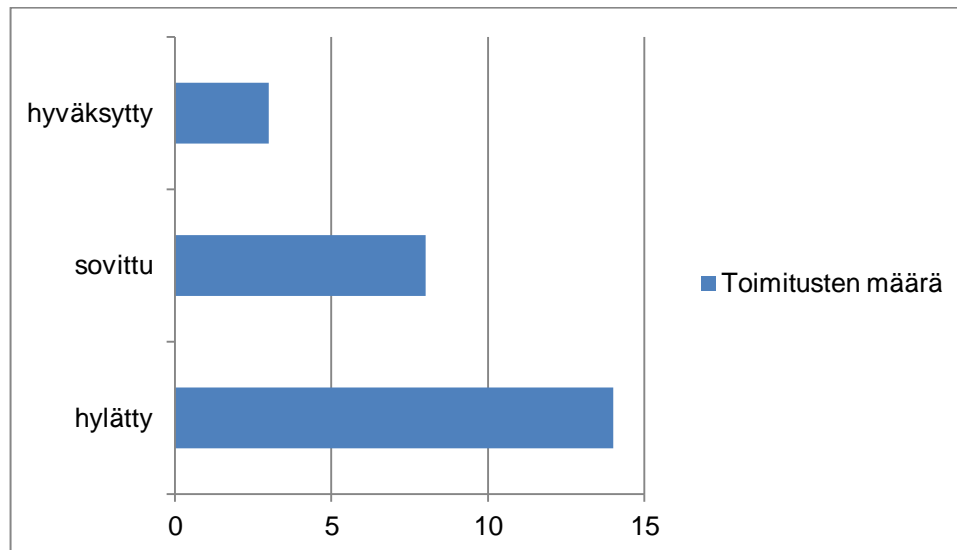
Valitusten syyt voitiin karkeasti jakaa kolmeen kategoriaan. Ne ovat; olemassa olevaan tiehen tai uraan ei haluttu uusia tien käyttäjiä, tie pirstoo tilan tai kulkee liian lähellä tilan rakennuksia tai muutoksen hakija ei halua kulkurasitetta tilalleen.

Kun olemassa olevaan tiehen tai uraan ei haluttu uusia tien käyttäjiä, mainittiin valitusten perusteina usein, että tien kantavuus ei riitä sekä rasi- ja tienomistajille aiheutuu jotain kustannuksia. Tien pirstoessa tilan, pelättiin luonnonrauhan menevän tai että tiestä tulee läpi-
ajotie. Joissain tapauksissa valittaja oli närkästynyt siitä että rasi- ja tienomistajia lähdettiin perustamaan tilalle, vaikka valittaja oli ostanut tilan rasi- ja tienomistajista vapaana. (Liite 1.)

4.1.3 Tien leveys

Yksitystien leveyttä ei ole määritelty missään lakipykälässä. Tien leveys määrätään toimituksen yhteydessä käyttötarkoituksen mukaan. Tiealueen leveyteen on mahduttava ajorata ja ojat. Tien leveyteen liittyvissä kysymyksissä sovelletaan samoja lakipykäläitä, jotka määrittelevät tieoikeuden sijaintia ja tarpeellisuutta.

Tieoikeutta ei haluttu levennettävän 26 otoksessa tutkituissa yksityistieoimituksista. (Liite 1.) Huomattavaa oli kuitenkin, että sovintoon päästiin lähes kolmanneksessa valituksissa. (Kaavio 3.)

Kuvio 3. Maa- ja tieoikeuden päätökset tienleveydestä

Valitusten keskeiset syyt siihen miksi tietä ei saa levennää, olivat seuraavat: tiellä on tähänkin asti mahtunut kulkemaan, virkistysarvo sekä luonto kärsivät kohtuuttomasti. Monesta asianosaisesta saattaa tuntua kahdenkin metrin levennys kohtuuttoman suurelta. Eräessä valituksessa mainittiin, että ”12 metriä leveä tie vastaa moottoritietä”. (Liite 1.)

4.2 Sikseen jätetyt toimitukset, tie oikeuden lakkauttaminen

4.2.1 Sikseen jätetyt toimitukset

Jos toimituksen jälkeen ilmenee, ettei toimitusta voida lainkaan suorittaa, jätetään toimitus sikseen (KML 179§).

Moneen sikseen jätettyyn toimitukseen haettiin muutosta maa- ja tieoikeudessa. Enimmäkseen toimituksissa oli kyse tieoikeuden perustamisesta. Käytännössä keskeisin syy siihen, miksi sikseen jätettyihin toimituksiin haettiin muutosta, oli, että valittajat olivat eri mieltä toimitusinsinöörin perusteluista. Maa- ja tieoikeudelle toimittamissaan muutoksenhakukirjelmissä valittajat perustelivat edellytykset toimitukselle lähes aina samoin kuin

toimitushakemuksessaan, mutta olivat lisänneet, että toimitusinsinöörin päätös on ku-mottava ja toimitus palautettava uudelleen käsiteltäväksi. (Liite 1.)

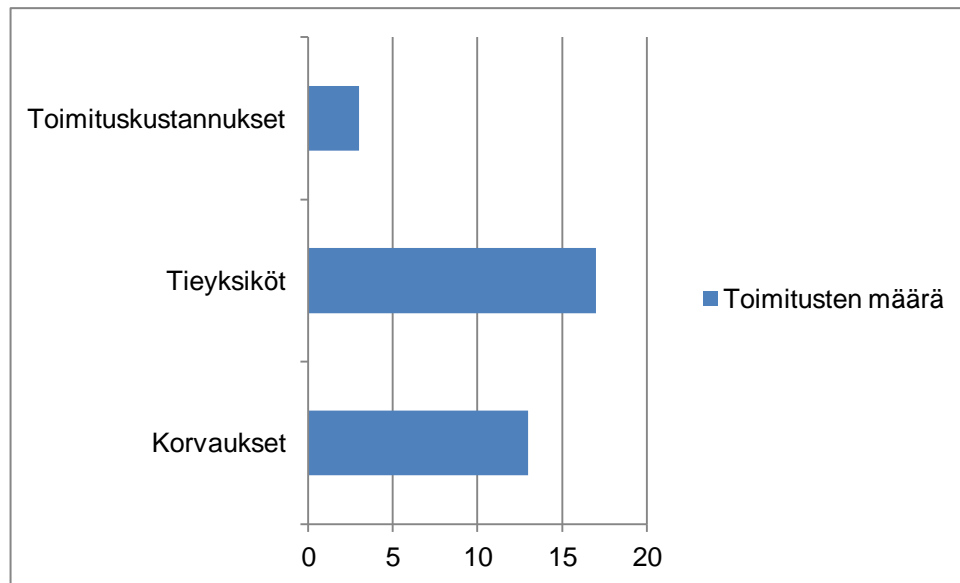
4.2.2 Lakkauttaminen

Tieoikeus voidaan lakkauttaa, jos siitä aiheutuu kohtuutonta haittaa rasi-tetulle kiinteis-tölle tai muulle tieosakkaalle (YksTL 10§). Tieosakas voi vaatia hänen kiinteistölleen kulu-van tieoikeuden lakkauttamista, mikäli kiinteistölle on saatu muu kulkuyhteys tai olosuhteissa on muutoin tapahtunut olennainen muutos.

Muutoksenhaun kohteina olleissa toimituksissa käsiteltiin tarpeettomiksi käyneitä kul-kuoikeuksia. Valittajat halusivat säilyttää mielestään tärkeitä yhteyksiä vene- ja rantaoi-keuspaikoille sekä erilaisia tieoikeuksia, vaikka useassa tapauksessa heillä oli hyvät tieyhteydet myös omiensa kiinteistöjen kautta näille paikoille. Toki tämä ei ole välttä-mättä edellytys kulkurasitteen poistamiselle, mutta ehkä kyseenalainen. (Liite 1.)

4.3 Korvaukset, tieyksiköt ja toimituskustannukset

Hieman yllättäen korvaukset olivat hyvin pienessä roolissa tutkimusaineistossa. Olin odottanut paljon suurempaa määrää. Ihmiset tosin yleensä hyväksyvät helpommin maksujen perusteet, kun ne tekee joku ulkopuolinen, kuten tässä tapauksessa toimi-tusinsinööri. Merkille pantavaa oli sen sijaan se, että hylkäysmäärä maa-oikeuksissa oli poikkeuksellisen pieni verrattuna muihin tutkittuihin syihin. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Syiden jakautuminen korvaukset, tieyksiköt ja toimituskustannukset

4.3.1 Korvaukset

Aineistossa oli ainoastaan 12 korvauksista tehtyä valitusta. Niissä suurimmaksi valituksen aiheeksi muodostuivat maapohjasta saatavat korvaukset. Näitä toimituksia oli viisi. Merkittävää on, että niissä kaikissa valitukset tuottivat tulosta. Neljässä tapauksessa maa-oikeus korotti korvaussummaa, ja viidennessä osapuolet pääsivät maa-oikeudessa sopimukseen korvauksista. Vaaditut korvaussummat olivat huomattavasti korkeammat, kuin niistä lopulta maksettiin. Muita yksittäisiä syitä olivat muun muassa arvon alentumisesta, näköesteistä, kiertohaitasta sekä valmiista rakennetusta tiestä vaadittavat korvaukset. (Liite 1.)

4.3.2 Tieyksiköt

Tieyksiköistä aiheutuneita valituksia oli 16. Näistä ainoastaan viisi vaatimusta hylättiin maa-oikeudessa. Yhdeksässä valituksessa tieyksiköitä vähennettiin tai vapautettiin tiepidosta. Kaksi valittajaa peruutti valituksensa.

Tieyksikkövalituksissa pääasiallinen syy oli, että ne oli laskettu valittajan mukaan virheellisin tiedoin kiinteistölle. Laskelmissa oli joko liian pitkä matka merkitty valittajan kiinteistölle taikka kiinteistön käyttötarkoitus merkitty väärin. (Liite 1.)

4.3.3 Toimituskustannukset

Toimituskustannuksia vaadittiin muiden maksettavaksi kolmessa valituksessa. Kaikki valitukset hylättiin perusteettomina. Perusteluina mainittiin muun muassa, että asianosaisella ei ollut tarvetta toimitukselle tai hän ei hyötynyt toimituksesta mitenkään. (Liite 1.)

4.4 Toimitusmiehistä johtuvat syyt

4.4.1 Toimitusmiesten esteellisyys, asenteellisuus sekä virheet

Erilaisia syitä siihen, miksi toimitusmies olisi esteellinen ja asenteellinen kyseisissä valitusten kohteina olevissa toimituksissa, oli kahdeksan. Asteellisuus sekä esteellisyys väitteisiin vedottiin usein silloin kun asianosainen oli saanut sellaisen käsityksen, että toimitusmiehet olivat jo ennalta päättäneet asian, esimerkiksi tieoikeuden linjauksen.

Seuraavan on muutama mielenkiintoinen esimerkki toimitusmiesten epäillyistä esteellisyysväitteistä. Eräässä toimituksessa uskottu mies oli jo toimitusinsinöörin kysyessä häntä mukaan toimitukseen epäillyt mahdollista jääviyttään. Tässä tapauksessa uskotujen miesten toimintavaltuudet olivat päättyneet ennenaikaisesti kuntaliitoksen vuoksi, eikä heidän nimiään ollut nykyisen kunnan uskotujen miesten luettelossa ja näin ollen heidät todettiin esteellisiksi. Toinen esteellisyys väite oli toimituksessa, jossa asianosainen epäili toimitusinsinöörin toimineen puolueellisesti neuvoessaan toimituksen hakijaa ennen kuin tämä oli jättänyt hakemuksen. Kolmas mielenkiintoinen väite esteellisyydestä oli, kun toimituksen hakija sai tietää, että eräs asianosaisista työskentelee samassa maanmittaustoimistossa kuin kyseinen toimitusinsinööri.

Vain neljässä muutoksenhakukirjelmässä mainittiin toimitusmiesten tekemästä virheestä. Nämä olivat erinäiset käsittelyvirheet, kaavan vastainen toiminta, arkistotutkimuksen virheellinen tekotapa ja se, että toimitusta oli jatkettu, vaikka hakija oli luopunut hakemuksestaan. (Liite 1.)

4.4.2 Huono tiedottaminen

Tiedotusvirheisiin vedottiin yhdennessätoista valituksessa. Toimituskutsujen toimittamisen osalta syiksi löydettiin muun muassa se, että muutoksen hakijaa tai kaikkia asianosaisia ei ollut asianmukaisesti kutsuttu toimitukseen. Myös toimituskutsun sisältöön vedottiin. Valittajien mielestä kutsussa ei ollut mainintaa toimituksessa tehtävistä sitovista päätöksistä eikä kutsun saaneen tilalle voitu perustaa rasieta. Yhtä aivan yksiselitteistä syytä huonosta tiedottamisesta ei löytynyt. (Liite 1.)

4.4.3 Sivutoimitukset

Yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusmiehet voivat suorittaa ilman eri määräystä kiinteistömäärityksen, jos toimenpide on tarpeen tiealueen määrittämiseksi, muun yksityistietelaissa tarkoitetun toimenpiteen suorittamiseksi tai epäselvän rajanpaikan määrittämiseksi.

Viidessä muutoshakukirjelmässä oli valitettu tällaisesta kiinteistömäärityksestä, kaikki koskivat rajankäyntiä. Neljässä toimituksessa vanhaa pyykkiä ei ollut löydetty vaan rakennettu uusi kadonneen tilalle. Viidennessä oli kyse hakijan kiinteistön ja vesijätöalueen välillä toimitetusta rajasta. Raja oli alun perin määrätynyt 1.10.1874 päättyneessä isojaossa. (Liite 1.)

4.5 Muu syy

Syitä miksi maa-oikeudessa haettiin muutosta yksityistietoimitukseen, oli mitä erilaisimpia. Tässä luvussa käyn läpi osan mielenkiintoisimmista syistä, joita en saanut sopimaan keskeisimpiin. Mielestäni osaa syistä johtuvaa asiaa ei saisi edes päästää maa-oikeuden käsittelyyn asti vaan syyt pitäisi pyrkiä sopimaan yksityistietoimituksissa taikka muutoin asianosaisten kesken. Jokaisen oikeusturvan kannalta ei näitä syitä saa maa-oikeus kuitenkaan missään tapauksessa jättää tutkimatta. Jokaisella täytyy olla oikeus valittaa.

Tiekuntaa koskevia valituksia:

- 1) Tiekunnassa ei ollut tehty valituskelpoista päätöstä.

Valittaja on ollut tietämätön joidenkin osakkaiden hankkeista tielinjan ja sen leveyden muuttamiseksi. Hänen mielestään asia olisi otettu esille asialistan ulkopuolelta.

Maaoyikeus katsoi, että asialistassa oli riittävä maininta asiasta

- 2) Tieakunta velvoitettu toteuttamaan tien perusparantaminen.

Valittaja halusi, että tien perusparantaminen tehtäisiin hänen mielestään paremman tiensuunnitelman mukaan kuin tieakunnan kokouksessa oli päätetty noudattaa.

Puomin pitämistä koskevia muutoksen hakuja:

- 1) Erästä tieakunnanosakasta on velvoitettu lukitsemaan puomi.

Valittajan mukaan muut ovat huolehtineet portin lukitsemisesta heidän puolestaan.

Puomin tavoitteena on estää varkaudet ja tihutyöt.

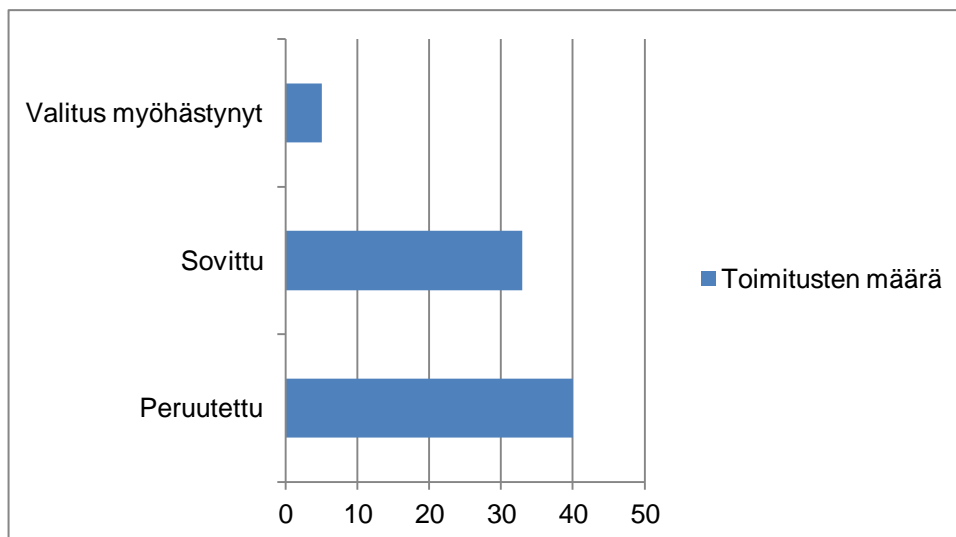
- 2) Rajoitetun tienkäyttöoikeuden poistaminen

Muutoksen hakijan tienkäyttöä oli rajoitettu puomilla. Läpi ajettava yksityistie oli suljettu puomilla, toisesta päästä josta valittaja halusi päästä kulkemaan.

Eräässä muutoksenhakukirjelmässä haettiin muutosta tai lähinnä vaadittiin samoja oikeuksia, kuin valituksen kohteena olevassa yksityistietoimituksessa oli asianosaisille päätetty. Kuulostaa asian mukaiselta, mutta muutoksen hakija ei vain ollut millään tavoin asianosainen toimitukseen. Sattui vain asumaan lähistöllä. (Liite 1.)

4.6 Muutoksen haku ei johtanut maaoyikeuden tuomioon

Tässä luvussa ei varsinaisesti käsitellä valituksien syitä, mutta aihe on hyvin oleellinen yksityistietoimituksen kehittämisen kannalta. Tutkimuksen otoksesta merkittävä määrä valituksia oli peruutettu ennen maaoyikeuden käsittelyä. Syitä peruuttamisiin en tällä tutkimusmenetelmällä pystynyt selvittämään. Peruutuksien lisäksi valituksia saatiin sovittua huomattava määrä joko ennen maaoyikeuden käsittelyä tai itse käsittelyssä. (Kuvio 5.)

Kuvio 5. Syiden jakautuminen valituksissa, jotka eivät päättäneet tuomioon.

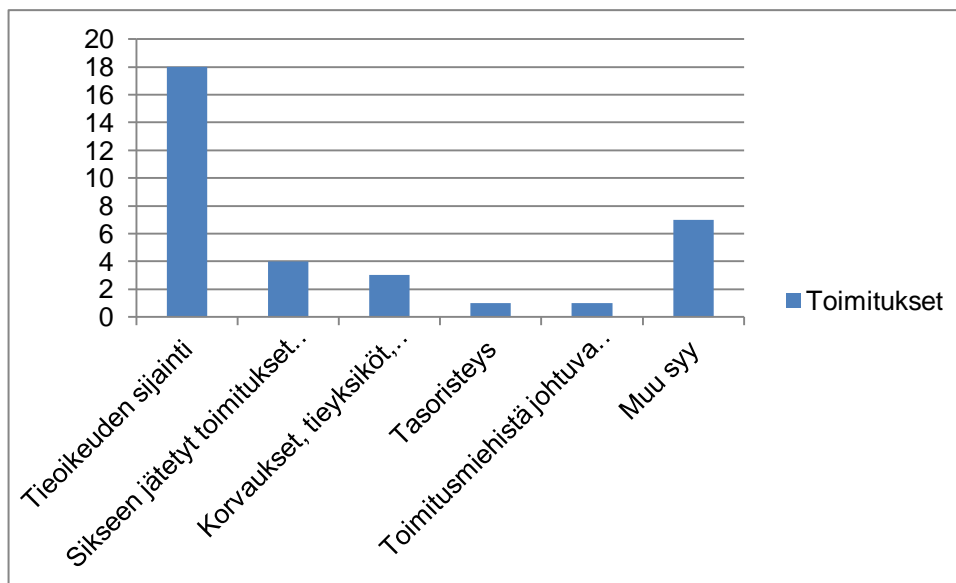
4.6.1 Valitus peruutettu

Peruutettuja valituksia oli peräti 40 kappaletta, eli lähes yhtä paljon kuin toiseksi yleisin valituksen kohteena oleva syy.

Ainoastaan kahdessa peruutustapauksessa pystyin selvittämään yksityistietoimituksesta aiheutuneen valituksen syyn. Molemmat peruutukset koskivat tieyksikkölaskelmien muuttamista pienemmäksi.

4.6.2 Sovinto

Kaikkiaan 33 valitusta saatiin sovittua joko ennen maa-oikeuden istuntoa tai itse istunnossa. Sovittujen toimitusten määrä jakautui tasaisesti keskeisten syiden lukumäärän suhteen. (Kuvio 6.)

Kuvio 6. Sovittujen valitusten jakautuminen

4.6.3 Myöhästynyt

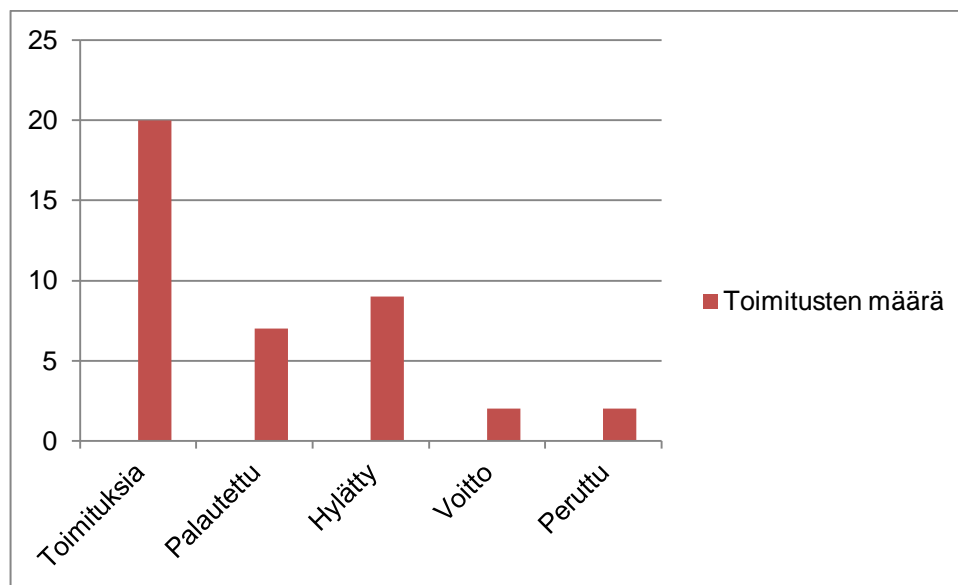
Myöhästyneitä valituksia oli viisi kappaletta, joista kolme oli saapunut ensin väärään paikkaan ja ne olivat tämän vuoksi myöhästyneet. Kaikki myöhästyneet toimitukset olivat myöhästyneet vuorokaudella. Usein toimitusinsinööri antaa suullisen valitusosoituksen lisäksi kirjalliset valitusohjeet, heti toimituksen päätyttyä joissa on merkitty valitusosoituksen viimeinen jättöpäivä ja kellonaika sekä osoite minne valitusosoituskirjelmä jätetään. (Liite 1.)

4.7 Tasoristeys

Tasoristeyskäsittelyä koskevat muutoksenhaut (Kuvio 7.) koskivat usein samoja aiheita kuin edellä selostetut muut keskeiset syyt. Aihealue eroaa kuitenkin sen verran, että erittelin tasoristeystä käsittelevät muutoksen haut omaan osioonsa.

Liikennevirasto poistaa vuosittain keskimäärin 100 tasoristeystä, joiden olosuhteet eivät salli turvallista ylittämistä. Tasoristeys poistamiseen soveltuvia toimitusmuotoja on kolme, yksityistietoimitus tai vaihtoehtoisesti alueellinen yksityistietoimitus sekä rata-toimitus. Liikennevirasto pyrkii käyttämään yksityistietoimitusta toimitusmuotona kohteissa, missä suunnitelmissa ei ole tehdä itse tasoristeyskohdistuvien toimenpiteiden lisäksi muita rakentamistoimenpiteitä. Yksityistietoimituksen ongelma Liikennevi-

raston kannalta on se, että yksityistietoimitusta hoitava Maanmittauslaitoksen toimitusinsinööri ja uskotut miehet voivat päättää toimenpiteistä, jotka eivät välttämättä ole perusteltuja radanpitäjän kannalta ja joiden kustannuksista vastaa kuitenkin radanpitäjä. Myös riidat uusista kulkuyhteyksistä ratkaistaan tällöin maa- ja metsätalouden ministeriön turvallisuuksien parantamisen suunnittelu 2012; 19.)

Kuvio 7. Tasoristeykset oikeudessa.

Tasoristeysten muutoksenhakukirjelmissä ei juuri vastustettu tasoristeyksen poistamista moottoriajoneuvoliikenteeltä mutta kevytliikenne haluttiin säilyttää. Vaihtoehtona usein esitettiin alikulun rakentamista tai tasoristeyksen muuttamista vain kevyen liikenteen käyttöön sopivaksi.

Toinen huolenaihe oli vaikutukset elinkeinotoiminnalle. Usein muutosta haki yritys jonka toiminta sijaitsi aivan radan varressa tasoristeyksen lähetyvillä. Valituksen aiheina olivat riittämättömät kääntöpaikat se, että uusi reitti oli soveltumaton yrityksen kuljetustarpeille joko matkan tai liian pienen tien vuoksi.

Uusi vaihtoehtoinen tieyhteys ei usein kelvannut myöskään yksityisille kiinteistön omistajille. Valitusten perusteet usein samat kuin edellä, mutta harmiteltiin myös metsän keskellä sijaitsevan tien vaihtumista keskelle peltoa, jossa epäiltiin talvikunnossapidon onnistumista. (Liite 1.)

5 Johtopäätökset

Tutkimuksessa tuotiin valitusten syyt esille melko pintapuolisesti mutta saatiin melko hyvin selville valitusten jakautuminen. Jokaisessa toimituksessa ei välttämättä todellista syytä saatu selville, koska valitusten taustalla saattoi olla tunnepitoisia asioita, tyytymättömyyttä naapuriin tai halu pitkittää toimitusta. Näitä ei kuitenkaan pystytty varmasti toteamaan, vaikka joidenkin valitusten perusteluista sellaisen vaikutelman saikin. Maa on arvokasta, ja se, että pitäisi sallia naapurin käyttää omistamaansa maata, voi olla joillekin hyvin vakava paikka. Tutkimuksessa esiin saadut tulokset tukevatkin osin näitä edellä mainittuja seikkoja.

Tulosten jakautuminen ei sinällään yllätä. Onhan yksityistietoimituksen keskeisin tehtävä määrittää tieoikeuden paikka. Sen sijaan valitusten määrä ihmetyttää. Onko laki yksityisistä teistä liian vaikeaselkoinen tavalliselle kansalaiselle vai onko tosiaan niin että sinne omalle tontille ei muita yksinkertaisesti haluta? Kyse voi olla siitä, että myös toimitusmiehet eivät perustele päätöksiään tai toimituksen kohtia riittävän selkeästi. Tätä seikkaa tukisi peruutusten merkittävä määrä.

Sovintoon päästiin myös merkittävässä määrässä valitustapauksissa. Kyse voi olla siitä, että itse toimituksessa ollaan sen verran kiihdyksissä käsitellyistä asioista ja sitten kun niitä kuukauden valitusajan verran mietitään, asiat saattavat selkeytyä. Toki saat-
taa olla myös, että aletaan miettiä mahdollista oikeudenkäyntilaskua.

Kaikkiaan taidetaan olla hyvin tyytyväisiä itse toimitusmenettelyyn. Toimitusmiehiin kohdistuneita suoria valituksia oli hyvin vähän. Monesti tieasiat voivat olla hyvinkin tul-
kinnanvaraisia. On vaikea sanoa, minkä verran vaihtelevat toimitusmiesten perusteet toimituksessa päätetyille asioille. Toinen insinööri voi päätyä samassa asiassa aivan päinvastaiseen tulokseen.

Ehkäpä jonkinlainen mietintäaika pitäisi saada ennen toimituksen päättämistä?

Lähteet

Alueellinen yksityistietoimitus.2004. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos.
http://www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/Alueellinen_yksityistietoimitus.pdf
 Luettu 20.4.2013

Huhtamies, Mikko. 2008. Maan mitta. Helsinki. Edita Prima Oy

Kiinteistönmuodostamislaki, 12.4.1995/554. Verkkodokumentti. Finlex.
[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950554?search\[type\]=pika&search\[pika\]=kiinteist%C3%B6nmuodostamislaki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950554?search[type]=pika&search[pika]=kiinteist%C3%B6nmuodostamislaki). Luettu 28.3.2013.

Kokkonen Arvo, Halme Pekka, Haulos Sakari, Lukkarinen Tuomas, Seppänen Heikki & Tella Ari. 2009. Maanmittauslaitoksen toimitustuotannon strategia 2015. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos.
http://www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/maanmittauslaitoksen_toimitustuotannon_strategia_2015.pdf. Luettu 20.4.2013.

Laadukasta tietoa maasta. Maanmittauslaitoksen kertomus laatupalkinto voitosta ja vuodesta 2009. 2010. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos.
http://www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/vuosikertomus_2009.pdf.
 Luettu 22.3.2013.

Laki maanmittauslaitoksesta, 8.3.1991/505. Verkkodokumentti. Finlex.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1991/19910505>. Luettu 29.3.2013.

Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta 25.4.1930/150. Verkkodokumentti. Finlex.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1930/19300150>. Luettu 28.4.2013

Laki yksityisistä teistä 15.6.1962/358. Verkkodokumentti. Finlex.
[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1962/19620358?search\[type\]=pika&search\[pika\]=Yksityisist%C3%A4%20teist%C3%A4*](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1962/19620358?search[type]=pika&search[pika]=Yksityisist%C3%A4%20teist%C3%A4*). Luettu 14.4.2013.

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa. Maa- ja Metsätalousministeriö 2010. Verkkodokumentti. http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maanmittaus_paikkatiedot/mmmohjaa.html. Luettu 24.4.2013.

Maanmittauslaitoksen toiminta- ja taloussuunnitelma 2013–2016. 2011. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos. http://www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/TTS%202013-2016_netraan_suojattu_0.pdf. Luettu 15.3.2013.

Maanmittauslaitoksen vuositilastoja. 2010. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos.
http://www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/MMLvuositilasto_2010.pdf. Luettu 14.4.2013.

Tasoristeysten turvallisuuden parantamisen suunnittelu. Liikenneviraston ohjeita. 2012. Verkkodokumentti. Liikennevirasto.
http://www2.liikennevirasto.fi/julkaisut/pdf3/lo_2012-04_tasoristeysten_turvallisuuden_web.pdf. Luettu 29.4.2013.

Toiminta ja tehtävät. 2013. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos.
<http://www.maanmittauslaitos.fi/toiminta/organisaatio/toiminta-tehtavat>.
Luettu 22.3.2013.

Toimitusmenettelyn käsikirja. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos.
www.maanmittauslaitos.fi/node/1721. Luettu 15.4.2013.

Yksityistietoimitus. 2013. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos.
www.maanmittauslaitos.fi/node/872. Luettu 14.4.2013.

Yksityistiearkkitehtuuri ja yksityisteiden tietoarkkitehtuuri. 2010. Verkkodokumentti. Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskus. <http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/KeskiSuomenELY/Ajankohtaista/Julkaisut/Documents/Yksityistiearkkitehtuuri%20ja%20yksityisteiden%20tietoarkkitehtuuri.pdf>. Luettu 24.4.2013

Yleistä yksityistieasiaa. 2013. Verkkodokumentti. Suomentieyhdistys.
<http://www.tieyhdistys.fi/yksityistiet/>. Luettu 16.4.2013.

MML:n tekemät 2010–01/2012–04 oikeudessa olleet kiinteistötoimitukset

Etelä-Suomen maanmittaustoimiston alueella tehdyt oikeudessa olleet yksityistietoimitukset

2004-112958	2008-275764	2008-286684	2009-311240	2009-334507
2004-125005	2008-279508	2008-289589	2009-313312	2010-337911
2005-142097	2008-280726	2008-289592	2009-314660	2010-338338
2006-185742	2008-281306	2008-289596	2009-315406	2010-341679
2006-214347	2008-282332	2008-292221	2009-317977	2010-347485
2007-223780	2008-282373	2008-295117	2009-320062	2010-347490
2007-228943	2008-283330	2008-295298	2009-324175	2010-349465
2007-236549	2008-284833	2008-299775	2009-325062	2010-349996
2007-252409	2008-285407	2008-300907	2009-328421	2010-357170
2008-265877	2008-285923	2009-301600	2009-331815	2010-358068
2008-267907	2008-286238	2009-303280	2009-332791	

Etelä-Savon maanmittaustoimiston alueella tehdyt oikeudessa olleet yksityistietoimitukset

2005-171636	2009-301924	2009-334917	2010-356468	2011-378797
2007-247338	2009-320259	2009-335995	2010-361250	2011-382238
2008-270327	2009-320397	2009-335999	2010-365633	2011-383349
2008-278790	2009-328106	2010-340555	2010-366177	
2008-283682	2009-329859	2010-353682	2010-366527	
2009-301499	2009-329897	2010-356067	2011-371584	

Kainuun-Koillismaan maanmittaustoimiston alueella tehdyt oikeudessa olleet yksityistietoimitukset

2006-201282	2009-304560	2009-315783	2009-335117	2010-344020
2008-294482	2009-306555	2009-320013	2009-336546	

Kaakkois-Suomen maanmittaustoimiston alueella tehdyt oikeudessa olleet yksityistietoimitukset

2006-195874	2008-285848	2009-320496	2010-347907	2011-378735
2006-204055	2008-289000	2009-322990	2010-351354	2011-380038
2007-235721	2008-289601	2009-325195	2010-352533	2011-380060
2007-258522	2008-293782	2009-327313	2010-353651	2011-380315
2008-279119	2008-294585	2009-332128	2010-354689	2011-381349
2008-282187	2009-301183	2009-333149	2010-355075	2011-382969
2008-282195	2009-301398	2009-336671	2010-355821	4041-118452
2008-283378	2009-314725	2010-338780	2011-372078	
2008-284560	2009-315572	2010-340530	2011-373093	

Keski-Suomen maanmittaustoimiston alueella tehdyt oikeudessa olleet yksityistietoimitukset

2006-187953	2008-286116	2009-304509	2009-325153	2010-354088
2007-237419	2008-286548	2009-310549	2009-325285	2010-356834
2007-247567	2008-298555	2009-316123	2009-330707	2010-358003
2007-248391	2008-300634	2009-319784	2009-330940	2010-361970
2007-254760	2009-301645	2009-319791	2010-338458	2010-363539

Lapin maanmittaustoimiston alueella tehdyt oikeudessa olleet yksityistietoimitukset

1999-640053	2007-225791	2008-289881	2009-325430	2010-347832
2003-880983	2007-225812	2009-311859	2009-333654	2011-378660
2004-111468	2007-241025	2009-311987	2009-334338	2011-379281
2005-162419	2007-250424	2009-316584	2010-338154	2011-384953
2005-164127	2007-258797	2009-316639	2010-345576	
2007-223844	2008-273357	2009-316925	2010-345662	
2007-224194	2008-279488	2009-324210	2010-347574	

Pirkanmaa-Satakunnan maanmittaustoimiston alueella tehdyt oikeudessa olleet yksityistietoimitukset

2003-894231	2007-245855	2008-298533	2009-323297	2010-339496
2004-106159	2007-248022	2009-304323	2009-326729	2010-341456
2006-203229	2007-248848	2009-307479	2009-327578	2010-343429
2006-207445	2007-254269	2009-317647	2009-328746	2010-352284
2006-207462	2007-258307	2009-321294	2009-328835	2010-355457
2006-216516	2008-266575	2009-322400	2009-331553	2010-365523
2007-217677	2008-268994	2009-323070	2009-331722	2011-398424
2007-242671	2008-289052	2009-323075	2009-336090	

Pohjois-Karjalan maanmittaustoimiston alueella tehdyt oikeudessa olleet yksityistietoimitukset

2008-272291	2008-294992	2009-321575	2009-335196	2010-361080
2008-281805	2008-295526	2009-325876	2010-344368	
2008-285415	2009-306369	2009-325889	2010-347007	
2008-294870	2009-316922	2009-328373	2010-347701	
2008-294878	2009-321410	2009-332584	2010-358028	

Pohjanmaan maanmittaustoimiston alueella tehdyt oikeudessa olleet yksityistietoimitukset

2003-879569	2007-254855	2008-277116	2009-309425	2010-356120
2003-895964	2008-265670	2008-277670	2009-314186	2010-356410
2005-152083	2008-271155	2008-281710	2009-326449	
2005-165948	2008-271263	2008-288932	2009-333726	
2007-230419	2008-273430	2008-291379	2010-345216	

Pohjois- Pohjanmaan maanmittaustoimiston alueella tehdyt oikeudessa olleet yksityistietoimitukset

2005-141823	2008-284502	2008-297705	2009-320244	2010-350867
2006-209063	2008-285443	2008-299823	2009-323613	2010-361254
2006-211541	2008-289299	2009-308749	2009-329299	2010-365028
2008-278223	2008-294006	2009-310612	2009-331651	2011-384034
2008-278838	2008-296107	2009-315889	2009-332076	

Pohjois- Savon maanmittaustoimiston alueella tehdyt oikeudessa olleet yksityistietoimitukset

2007-250672	2008-298552	2009-321952	2009-321952	2008-280945
2009-313341	2009-333676	2009-333676		

Varsinais-Suomen maanmittaustoimiston alueella tehdyt oikeudessa olleet yksityistietoimitukset

2003-889793	2007-260336	2008-286159	2009-317878	2010-344978
2004-126594	2008-265943	2008-287034	2009-320021	2010-348647
2005-156155	2008-269797	2008-288569	2009-322894	2010-350658
2007-225880	2008-273404	2008-296524	2009-325233	2010-358722
2007-234668	2008-274209	2008-298577	2009-325560	
2007-247030	2008-277019	2009-308203	2009-326684	
2007-251812	2008-285892	2009-315288	2010-339132	